

Sobre el problema basc

Francisco Letamendia

Curiosa conjuntura la de l'Estat espanyol, on s'ha instal·lat una situació de *Parlament empatat*, en què el paper de partit frontissa el juga el grup frontissa dels partits nacionalistes perifèrics, àrbitres del desempat gràcies a la seva posició ideològica de pivot. Situació encara més curiosa en la mesura que, durant els últims tres anys, ha revelat l'enorme mutabilitat dels dos grans partits espanyols, reconstruïts tots dos en la fase dels partits d'electors *tastaolletes*, prou mal·leables per assumir -en el cas del PP- la metamorfosi que converteix els entusiasmes carpeto-vetònics del carrer Génova la nit en què la majoria absoluta sembla possible en les humils confessions de catalanofília del pròxim president del govern.

En aquestes circumstàncies creix la força relativa dels partits de la perifèria, que han heretat la dimensió comunitària dels partits de masses de fa mig segle pel que fa a Euskal Herria. N'hi ha prou de passejar-se pels seus barris i pobles per comprovar que les Cases del Poble dels partits de l'esquerra estatal llanguixen, mentre que els *batzokis* del PNB i les *herriko tabernas* de HB estructuren la vida social basca.

Si no es produeix un cop de timó del PP un cop sigui a la Moncloa -cosa que no descarto, però sí que trobo improbable-, els nacionalismes perifèrics poden gaudir, gràcies a la seva privilegiada renda de situació, d'una gran capacitat d'influència sobre un govern que, en ser de dretes, ell mateix no es veurà coartat, com va estar-ho el PSOE, per la por projectiva que aquest capitalitzi les seves presumptes febleses. ¿Per què no aprofitar-ho per propiciar un acord definitiu amb Euskadi? És ben cert que el camí fins a arribar a l'acord seria complex i exigiria múltiples canvis en el tauler polític de l'àmbit basc, el PNB hauria de convèncer els seus socis estatals que no quedarien exclosos del joc polític i hauria de renunciar, alhora, a quotes pròpies de poder per tal d'aconseguir el més difícil: el canvi de l'estratègia de confrontació violenta del MLNV per una altra de participació dialogada. I com que qualsevol canvi de les regles del joc no podria aturar-se en els límits bascos, aquests canvis haurien de ser, primer, consensuats, i després defensats per la resta de la perifèria. Sobretot per la catalana, per raons que tindrien tant a veure amb l'altruisme com amb el propi interès. Però, ¿és que tothom està d'acord amb l'Estat de les autonomies, la sobirania exclusiva del poble espanyol declarada per ell i la seva política de *café per a tothom*? ¿És que a tothom li sembla un disbarat avançar d'una manera totalment pacífica cap a fórmules de confederalitat o federalisme asimètric, tal com s'està assajant a Bèlgica o el Quebec? Dubto molt que sigui així.

És ben cert que la política paranoide actual d'ETA, basada en el supòsit que només ella pot generar aquest canvi de marc a través d'una violència per a la qual ja no existeixen objectius exclosos -ertzaines, polítics, treballadors de Vallecas, funcionaris de presons-, violència que s'ha convertit des de fa anys en instrument de guerra civil, no ofereix avui dia cap possibilitat per a l'acord.

Però també és cert que aquesta bunquerització és el fruit de llargs anys d'estereotipisme hostil d'absència total de reconeixement dels senyals d'identitat no violents d'amplis sectors de la població, de l'exclusió i la falta total d'horitzons de molts joves, d'una política de setge social que desborda àmpliament l'àmbit d'aquells que recolzen ETA. Poden trobar-se mil exemples d'això a la vida basca actual: jo mateix he estat testimoni d'un dels més recents com a professor universitari. La comprensible indignació davant el salvatge crim perpetrat contra Francisco Tomás y Valiente al seu despatx de la universitat va donar lloc a un acte institucional que, de fet, va ser monopolitzat pels professors més contraris al nacionalisme basc, els discursos apologetics de la Constitució -un dels principals elements de discòrdia a la societat basca- dels quals van dominar l'acte.

Encara queda per assajar una fórmula d'acord en profunditat del problema basc que vagi més enllà del que és purament verbal o estrictament policial. I si per aconseguir-ho és necessari fer pressió sobre el centre, els catalans -i potser fins i tot els gallecs- poden ajudar enormement els bascos, ajudant-se així també ells mateixos.

Encara queda per assajar una fórmula per al problema basc que vagi més enllà del que és purament verbal o estrictament policial

Trias no veu necessitat de remodelar el Consell Executiu

Un fill de Jordi Pujol, nou director general d'Afers Interdepartamentals

El govern català aprova la reforma del departament de la Presidència

Lluís Bou
BARCELONA

El Consell Executiu va aprovar en la seva reunió de dimarts el nomenament d'Oriol Pujol Ferrusola, un dels fills del president de la Generalitat, com a director general d'Afers Interdepartamentals, segons va anunciar ahir el conseller de la Presidència, Xavier Trias.

Oriol Pujol, de 29 anys, treballava des del 93 a Presidència com a cap del gabinet tècnic de la secretaria del govern i de relacions amb el Parlament, el titular de la qual és Joan Ignasi Puigdollers. Durant el debat d'investidura de Jordi Pujol després de les eleccions catalanes, Oriol va col·laborar en la preparació de la intervenció del president català i va assistir, juntament amb altres tècnics, a les reunions del govern convocades per estudiar les sessions.

Oriol Pujol, que a finals de l'any passat va ser escollit president de l'agrupació de CDC de la Dreta de l'Eixample, és l'únic dels set fills del president català que ha seguit des de fa anys una trajectòria política. Des de la direcció general s'encarregarà de coordinar les matèries que afectin més d'un departament, sota les ordres de Puigdollers. La direcció d'Afers Interdepartamentals estava actualment vacant. En etapes anteriors van ocupar el càrrec Albert Vila i Joan Vallvé.

El nomenament d'Oriol Pujol forma part d'una reestructuració de Presidència realitzada a iniciativa de Trias, que el govern català va aprovar dimarts passat. Segons va explicar ahir el conseller en roda de premsa, l'objectiu de la remodelació del departament és aclarir i ordenar-lo en dues grans àrees: una d'elles centrada en l'activitat interna de la conselleria i l'altra en la relació amb altres departaments i amb el Parlament.

Primer bloc

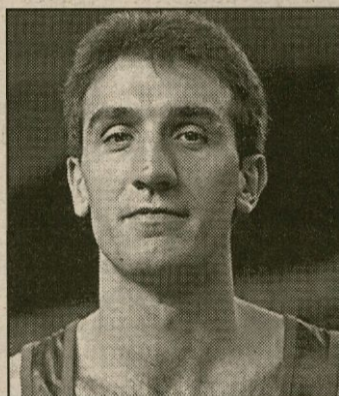
El responsable del primer bloc serà Joaquim Triadú, que com estava previst ha estat nomenat secretari general de la Presidència, un càrrec que també estava vacant des que Joaquim Pujol va deixar per presentar-se a les eleccions catalanes. Passaran a les ordres de Triadú les secretaries i comissions disperses en el departament, però no la delegació de la Generalitat a Madrid ocupada per Josep Gomis, que seguirà depenent directament del pre-

sident català, al contrari del que apuntava el projecte.

Al costat d'aquests canvis, s'ha creat una direcció general de Relacions Institucionals de la qual s'ocuparà Maria Jesús Mier, mentre que el nom de Josep Maria Vila ha estat confirmat com a director de serveis de la conselleria. Trias ha suprimit organismes com la se-

cretaria general de Comunicació i Estudis, el gabinet tècnic, de publicacions, de manteniment, i la comissió de mitjans àudio-visuals, entre d'altres.

El conseller va confirmar que Pujol ha ajornat la prevista remodelació del govern català, com va avançar l'AVUI dimarts passat, argumentant que no hi ha cap necessitat de fer-la.

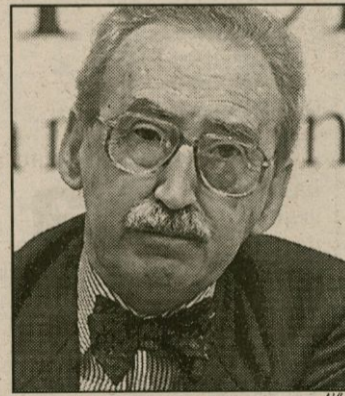
Juan Antonio San Epifanio, 'Epi'

Max Cahner

José María Mendiluce

Josep Laporte

Epi, Cahner, Mendiluce i Laporte, Creus de Sant Jordi del 1996

El jugador de bàsquet Juan Antonio San Epifanio, Epi, l'editor Max Cahner i l'eurodiputat socialista i impulsor de la campanya Europa Per Bòsnia, José María Mendiluce, són alguns dels personatges guardonats aquest any amb les Creus de Sant Jordi, segons va aprovar dimarts el govern català. Juntament amb ells també han rebut el guardó col·lectiu com Comediants, Dagoll Dagom, Intermón i Ràdio Arrels de Perpinyà.

Els altres condecorats han estat Pere Alier de Sanpera, Joaquim Alqueza Puchol, Lluís Claret Serra, Teresa Cunillé Rovira, Josep Dalmau Olivé, Esteve Fàbregas Barri, Gabriel Ferraté Pascual, Enriqueta Gallinat Roman, Xavier Garcia Soler, Giuseppe Grilli, Teodor Hauschild, Josep Laporte Salas, Joaquim Maluquer Sostres, Josep Massot i Muntaner, Montserrat Minobis Puntonet, Francesc Mitjans Miró, Akio Morita, Ricard Salvat, Carlo Secchi Iba, Pere Antoni Serra Bauzá, Albert Serratosa Palet, Carlota Soldevila, Mauricio Torra-Balari i de Llavallol de Pons i Roca, i Adrià Trescents Ribó. Igualment l'han rebut l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, l'Agrupació Mútua del Comerç i la Indústria, l'Associació Coordinadora per a l'Ancianitat, l'Associació Voltor, la Federació Catalana de Joves Cambres, la Federació de Mutualitats de Catalunya, el Festival Internacional de música de Cantonigròs, els Lluïscs de Gràcia, la Peña Joan Santamaria, l'orde dels caputxins i el Raimundus Lullius Institut de Freiburg.

El públic no sol tenir l'oportunitat de decidir com ha de ser una obra de teatre. Però hi ha excepcions. *Imprebís*, un espectacle dirigit per Santiago Sánchez a partir d'una idea de Michel López, és una mostra de

la capacitat d'improvisar dels personatges, que actuen en funció del que decideixin els espectadors. Més de 100.000 persones han vist aquesta obra, que aquest vespre arriba al Teatre Municipal de Girona.

Arriba a Girona l'original «Imprebís», un camaleònic espectacle teatral

La improvisació és l'eix d'aquesta obra, que es podrà veure avui i demà al Municipal

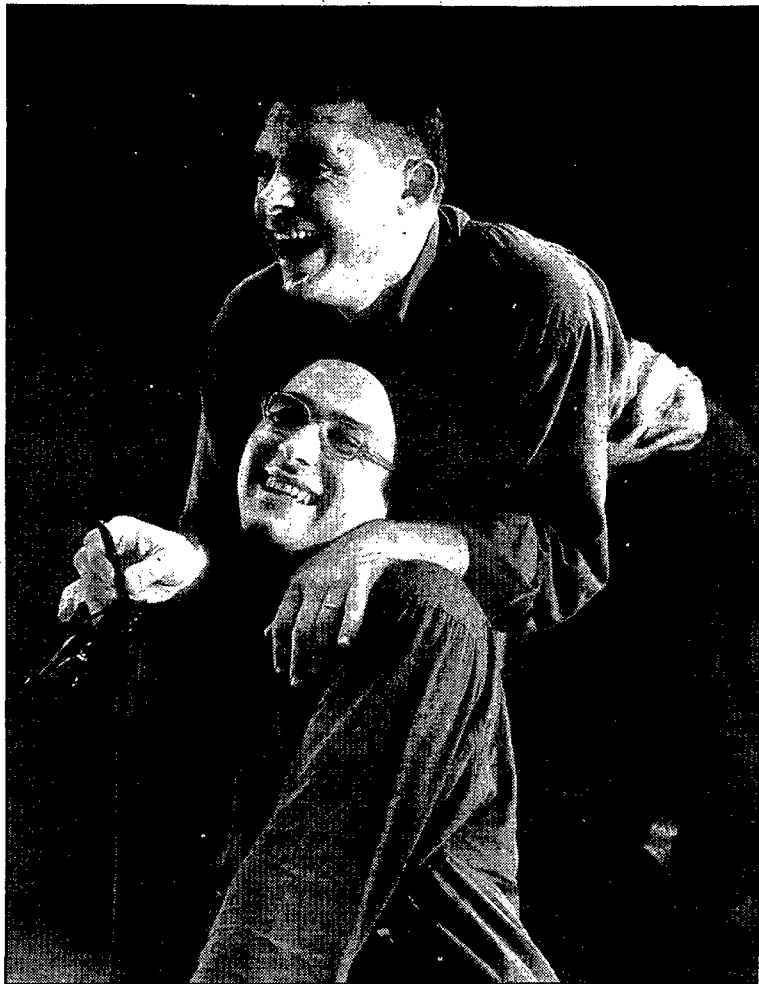
XAVIER FÀBREGAS
Girona

«Sempre tenim por que el públic, en rebre la informació tingui la sensació que l'espectacle és una cosa experimental, però res més lluny d'això; és un espectacle fins i tot comercial, i està funcionant molt bé». Santiago Sánchez, director d'escena, resumeix d'aquesta manera la reacció que té la gent en veure *Imprebís*. L'espectacle, que es presenta aquesta nit a dos quarts d'onze i demà a les set de la tarda al Teatre Municipal de Girona, és una de les propostes més originals que han arribat en els últims anys a la cartellera gironina.

Tal com indica el seu títol, *Imprebís* és una lliçó d'improvisació, creada a partir d'una idea de Michel López. No hi ha dues funcions iguals, ja que cada nit Carles Castillo i Carles Montoliu han d'elaborar nous personatges i nous arguments a partir dels suggeriments del públic present a la sala.

Espectadors actius

Els sorpresos espectadors, tan bon punt arriben al teatre, han d'escriure i dipositar en una urna alguna idea que pugui ser utilitzada pels intèrprets. Quan s'alça el teló, els dos actors, juntament amb el director d'escena, extreuen del recipient les paperetes dels espectadors i les llegeixen. Qual-

Una escena de l'obra.

sevol d'aquests temes pot tenir un tractament especial si ho demana el director. De nou, l'atzar, en forma de disc en el qual han escrits uns 10 estils —

estil Beckett, Groucho Marx, Arniches, Kafka o Tennessee Williams— decideix com han d'enfocar Castillo i Montoliu la seva feina. Un cop concretat el tema,

director i actors disposen de trenta segons per acabar d'entrellistar la improvisació. Quan finalitza aquest espai de temps alguns dels actors han de començar a interpretar.

Però l'originalitat d'*Imprebís* no es clou amb la feina d'aquests tres personatges sinó que els ambients i els efectes de llum, així com la música, també són en directe, i es produeixen de manera simultània a les reaccions i girs de l'escena que s'està interpretant.

La durada de les improvisacions pot oscil·lar entre els 10 segons i els 10 minuts, i es tanquen amb un fosc indicat pel director o pel tècnic de llums. Al final de cada representació d'*Imprebís* s'hauran treballat uns quinze temes, que portaran la signatura d'algun autor novell que en aquells moments seaurà en el pati de butaques.

Santiago Sánchez va estrenar aquest espectacle el 1994 a Alacant, i ha fet gira per tot l'Estat. Se n'han fet 300 representacions i han vist l'espectacle uns 100.000 espectadors, la qual cosa fa que Sánchez defineixi *Imprebís* com «un espectacle consolidat del tot».

Imprebís va néixer com un producte netament francès, de la mà de la companyia TDN, en el marc del Festival de Teatre d'Avinyó. Però el que avui es podrà veure al Municipal és l'adaptació catalana que n'ha fet la companyia L'OM i els teatres de la Generalitat Valenciana.

El grup Band Gog toca a Porqueres dins la Primavera Musical

DdeG
Porqueres.- El grup Band Gog actuarà aquesta nit a Porqueres dins el Festival Primavera de Música Tradicional, que se celebra al Pla de l'Estany, sempre amb entrada gratuïta.

Nascut el 1990 del grup de teatre al carrer Gog i Magog, Band Gog, un conjunt que ha fet més de cent actuacions a Catalunya, les Illes, País Valencià i Euskadi, ha tret al mercat el seu primer disc. El treball inclou dotze temes entre composicions pròpies i versions de cançons populars.

Band Gog està integrat per Josep Andreu, bateria; José Ramón Quintanas, Baix; Oril Prieto, percussions; Josep Noguera, guitarra; Jordi Casas, gralla, tarota, saxo soprà, flauta i veu; Francesc Riera, gralla, flaviol, flauta i saxo tenor; Manel Ribera, violí i Miriam Ledesma, veu.

El grup de jazz So What actua avui a la Impremta de Girona

Girona.- El grup de jazz So What actua aquest vespre, a les 11, al cafè musical Impremta de Girona, local que acollirà tres actuacions més aquest mes de maig — Lubriking Band (dia 11), Twenty Flight Rock (dia 18) i Quico Pi de la Serra (dia 25). El mes de juny, actuaran a la Impremta: Jaisom Pel Tros (dia 1), For Sale (dia 8), Beep Show (dia 15) i Zit-zània (dia 22). El local també acull, fins al 30 de juny, una exposició de pintures de l'osonenc Pep Vilademunt.

El jurat va fer pública ahir la decisió

Julián Marías i Indro Montanelli, premis Príncep d'Astúries de Comunicació

DdeG
Oviedo

El filòsof Julián Marías i el periodista Indro Montanelli s'han endut el premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats en l'edició d'aquest any. La decisió del jurat, que es va donar a conèixer ahir a Oviedo, destaca l'obra literària de Marías i les seves «aportacions al pensament actua».

Pel que fa al periodista italià, el jurat ha considerat que Montanelli és, per als professionals de la comunicació d'arreu del món, «un exemple i un mirall permanent de l'ètica professional, independència de criteri, defensa de la llibertat i servei a la convivència democràtica a través de la comunicació».

En conèixer la decisió, Julián Marías va dir que no s'ho

esperava i que «semblava mentida que li haguessin atorgat, tot i que va precisar que «rebre aquest guardó és satisfactori, però en la meua trajectòria de treball i estudi els premis no han estat una cosa clau».

Nova tendència

La concessió del premi a Indro Montanelli marca una tendència cap a la universalització dels cinc guardons restringits fins ara a l'àmbit iberoamericà, ja que la Fundació que atorga els premis ha introduït aquest any aquesta possibilitat.

Per la seva part, la catedràtica de Filosofia Jurídica de la Universitat de València, Adela Cortina, també membre del jurat, va destacar el caràcter intel·lectual de Marías, al qual considera «creador de l'escola de pensament de Madrid».

La Generalitat ha atorgat 27 guardons

Els gironins Montserrat Minobis i Esteve Fàbregas, Creu de Sant Jordi 1996

DdeG
Girona

La periodista figuerenca Montserrat Minobis i l'historiador lloretenc Esteve Fàbregas rebran la Creu de Sant Jordi del 1996, segons va aprovar dimarts passat el Govern català, juntament amb altres persones i institucions com el jugador de bàsquet Juan Antonio San Epifanio *Epi*, l'editor Max Cahner, el socialista i impulsor de la campanya per Bòsnia José María Mendiluce i les companyies teatrals Dagoll Dagom i Els Comediants.

La Creu de Sant Jordi s'atorga a aquelles persones i institucions que més han destacat per la seva tasca en favor de la cultura i la societat catalanes. Montserrat Minobis condueix el programa *Entre un tango i un bolero* que s'emeta a

través de les ones de Ràdio 4 a tot l'àmbit català de dilluns a divendres, amb horari de 12 a 1 de la nit. Es tracta d'un magazine d'entrevistes on s'aborden temes polítics i culturals que es van començar a emetre el setembre de l'any passat.

Esteve Fàbregas ha dedicat bona part de la seva vida a l'estudi de les relacions entre els catalans —i més concretament els lloretencs— amb Amèrica i amb les Antilles. Fàbregas també guarda, en mans privades, una col·lecció de documents navals catalans.

En conèixer la notícia, l'historiador lloretenc, de 85 anys, va declarar amb emoció que el guardó era immerescut, perquè «considero que he fet molt poc». Fàbregas va afirmar que feia dos anys que ja li havien insinuat la possibilitat d'obtenir la Creu de Sant Jordi.

cc6
Casa Cultura Girona

ACTIVITATS
MAIG 1996

Dilluns 6
A les 7 de la tarda.
«Humanitats d'Autor»
FÍSICA, METAFÍSICA I POESIA
David Jou
A les 9 del vespre. Filmoteca.
LOLA MONTES
Director: Max Ophiüs

Dimarts 7
A 2/4 de 6 de la tarda.
Aules d'Extensió Universitària.
Joaquim Nadal

Dissabte 10
A les 8 de la tarda. Concert
Roberto Bravo, piano,
i María Luz Martínez,
soprano

Uns zoòlegs de Nova Zelanda han afirmat que els corbs potser són més intel·ligents que els humans de l'època paleolítica, ja que fan servir objectes fabricats per ells, com ara una branca amb un ganxo

No tots són capsigranys

FCARLES SENTÍS

a pocs dies, aquí mateix, Joan Perucho parlava "d'un temps en què hi havia merles a Barcelona". Potser l'amic Perucho no es passeja gaire sovint per la part alta de la ciutat a les hores del capvespre. En els petits horts i jardinetes —de vegades no visibles des del carrer—, no lluny de la falda que va de Pedralbes a Horta, es pot sentir, tant si hi ha calma al carrer com si no, l'estridència, quasi un esgarip, que fan les merles quan es precipiten sobre alguna de les seves preses. El brogit surt d'alguna bardissa, preferentment d'un racó humit. Les merles són sedentàries i s'acostumen bastant al veïnatge de les persones; sense defugir-les del tot, tampoc s'hi acosten massa.

En dies de primavera, les merles, en certs moments també de la tarda, refilen; són molt musicals. Una mica més endavant, quan sentin els rossinyols, que també n'entra algun a Barcelona, imitaran passatges del seu cant. Voldrien assemblar-se al rei musical de la natura.

Les merles sobreviuen a la ciutat i no solen caure sota les urpes dels gats perquè són bastant intel·ligents. ¿És que els ocells de ploma negra ho són més que els d'altres colors? Els corbs depassen, en intel·ligència, les merles. Tenen, els corbs, mala fama ("cria corbs i et trauran els ulls?"), potser perquè a l'Edat Mitjana voleiaven entorn dels penjats que brandaven a les forques dels castells. Els corbs acostumen a viure als castells, encara avui, malgrat que estiguin quasi tots enrunats, o potser per això mateix. En els

paisatges desolats que envolten els contraforts s'hi troben bé. Sovint no hi ha ningú més que ells.

Es diu que les garses —ocell també negre, encara que amb franges blanques— roben els objectes de plata. En realitat i com és sabut, les garses s'emparen del que brilla, i si hi ha una taula parada amb bons coberts en un jardí poden robar una cullera o una forquilla. Si són de plata, brillen més.

Els nostres corbs, però, sembla que a nivell d'intel·ligència estan per desota dels seus cosins de Nova Caledònia. En tot cas, ha estat en aquell arxipèlag, pràcticament a les nostres antípodes, on uns zoòlegs de Nova Zelanda els han estudiat. Han afirmat que potser són més intel·ligents que

els humans de l'època paleolítica. En l'Edat de Pedra sembla que els homes començaren a servir-se d'objectes per defensar-se o per lluitar. Però d'objectes tal com eren quan els agafaven: branques, ossos, pedres. Van tardar molts anys a lligar al capdamunt d'un bastó una pedra, per fer-ne una mena de martell. Doncs una cosa semblant ja fan els corbs de Nova Caledònia, que si segueixen evolucionant, un dia podran estudiar el batxillerat. Posseïen instruments fabricats per ells. Per obtenir-los seccionen a cops de bec una branca molt hàbilment i obtenen un ganxet en un dels seus extrems. Proveïts d'aquest útil, furguen pels forats de les soques d'arbres vells, on saben que s'hi entaforen insectes i

cucs. L'instrument no és una perllongació del seu bec sinó que l'utilitzen fent-lo oscil·lar d'un costat a l'altre. Servint-se d'unes mans no ho farien millor. Quan ja tenen repassada una zona, s'enduen l'eina agafada d'una pota i volen cap a un altra arbreda. Fan una mica com els caçadors que, escopeta sota el braç, es traslladen d'un barranc a l'altre.

Els corbs, com altres ocells de ploma negra, encara que no agradin a les persones, se'ls ha reconegut una intel·ligència que, per exemple, es nega sistemàticament als passarells. *Cabeza de chorlito* es diu, en castellà, al·ludint els passarells i com a sinònim d'una petita intel·ligència o cervell. El pes del cervell, però, té menys importància del que fins ara es creia i la prova la donen els enginyosos corbs de Nova Caledònia. Els al·ludits científics neozelandesos els han sotmès a unes proves de laboratori. Els han fet fer uns exercicis de deducció i alguns ha superat els problemes que resol una criatura humana quan ja té tres anys. A un nen d'aquesta edat, qui li nega intel·ligència? Mentre sometien els corbs a proves per veure com obtenien la pitànça a través d'unes trapes que per un determinat ordre havien de superar, van comprovar que uns resolien molt aviat el problema i altres, en canvi, tardaven a resoldre'l o hi fracassaven del tot. És a dir, que el grau d'intel·ligència d'aquests corbs no és igual per a tots. En general, nosaltres, els humans, mancats d'observació, creiem que els animals pertanyents a una determinada espècie són tots iguals. I no és així. Hi ha rucs més intel·ligents que altres. Com entre els seus germans franciscans, les persones.

• CARLES SENTÍS. PERIODISTA I ESCRIPTOR

"En els petits horts i jardinetes —de vegades no visibles des del carrer—, no lluny de la falda que va de Pedralbes a Horta, es pot sentir, tant si hi ha calma al carrer com si no, l'estridència, quasi un esgarip, que fan les merles quan es precipiten sobre alguna de les seves preses. El brogit surt d'alguna bardissa, preferentment d'un racó humit. Les merles són sedentàries i s'acostumen bastant al veïnatge de les persones"

FIGURES, PAISATGES

Montserrat Minobis

AGUSTÍ PONS

no ser enlloc. La Minobis, a més, practica el periodisme en català no allà on tot és pulcritud, netedat i ordre, espill de professionals i repte per als nouvinguts, sinó en una vella casa

mig forana on uns quants, com ella, van creure necessari recuperar els mots, aleshores, fa molts anys, quan alguns il·lusos creïem que la catalanització dels mitjans de comunicació era el gran debat pendent dels periodistes, com ho va ser en el seu moment, dels escriptors. Però aquest debat no s'ha produït ni hi cap mena d'inici que pugui produir-se a curt termini. L'ombra de Gaziel —de la doctrina Gaziel, segons la qual és possible fer periodisme en català en llengua castellana— és més alta i més forta que mai i gaudeix de poderoses adhesions, explícites o secretes. Per això, els que no som negres —ni tenim cap mena de vocació minoritària— i tampoc no som dones però formem part de la plèiade dels escollits a exercir periodisme en català no podem sinó mostrar la nostra solidaritat gremial més efusiva i més sincera a Montserrat Minobis. És una dona, catalana, periodista, que s'ha compromès amb allò més immediat i més elemental: la llengua. La resta sol ser, en la nostra professió, bastant més fàcil, tot i que mai pugui merèixer l'atenció literària de Joan Rendé.

Joan Rendé té un conte on la protagonista és dona, és negra i és catalana. Sobre aquest punt de partida, que hauria de conduir ineluctablement a la tragèdia més absoluta, l'escriptor hi desplega una història humana apassionada, irònica, a estones tensa i a estones divertida, com la mateixa vida. L'heroïna de Rendé no es dedica al periodisme, sense dubte per no convertir la història en un fulletó: és sabut que la conjunció de massa elements dramàtics en un sol personatge acaben per desfigurar-ne el traç, per convertir-lo en un estereotip. Montserrat Minobis no és negra, però sí que és dona i és catalana, i mai no ho ha simulat. Ha exercit de dona i ha exercit de catalana i, des d'aquesta doble condició, també ha exercit de periodista —que aquest és el seu ofici— en català. Tenia, doncs, tots els elements per esdevenir un personatge tant o més tràgic que l'heroïna del conte de Rendé i, tanmateix, la Minobis —a qui ara acaben de donar amb tota justícia la Creu de Sant Jordi— no perd mai aquell cert aire de distanciament que permet als empordanesos ser a tot arreu i, al mateix temps,